

N01-101

November-2014

B.Ed., Sem.-I**A-501 : Teacher in Emerging Indian Society****Time : 3 Hours]****[Max. Marks : 70**

સૂચના : (1) તમામ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(2) વિકલ્પો આંતરિક છે.

1. (A) નીચે આપેલ પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 750 શબ્દોમાં આપો : 10
 - (1) કેળવણી અને તત્ત્વજ્ઞાન વચ્ચેનાં સંબંધની સઉદાહરણ ચર્ચા કરો.
 - (2) કેળવણીની એક વ્યાખ્યાને આધારે નીચેના મુદ્દાઓની સઉદાહરણ સ્પષ્ટતા કરો :
 - (i) કેળવણીનો અર્થ
 - (ii) કેળવણીનું મહત્ત્વ
- (B) નીચેનામાંથી ગમે તે એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 125 શબ્દોમાં આપો : 4
 - (1) સમજાવો : 'સંદેહની ભાવના જ તત્ત્વજ્ઞાનની જનની છે.'
 - (2) 'માહિતી એ જ્ઞાન નથી.' ઉદાહરણસહ સમજાવો.
 - (3) કેળવણીનો વ્યાપક અર્થ ચર્ચો.
2. (A) નીચે આપેલ પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે બે પ્રશ્નોનાં ઉત્તર આશરે 100 શબ્દોમાં આપો : 6
 - (1) વર્તમાન સમયમાં શિક્ષક સામેના પડકારો જણાવો.
 - (2) સમજાવો : કેળવણી એક મૂડી રોકાણ.
 - (3) આધુનિકીકરણનાં લાભાલાભ ચર્ચો.
- (B) નીચે આપેલ પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 500 શબ્દોમાં આપો : 8
 - (1) આધુનિક સમાજમાં જોવા મળતી લાક્ષણિકતાઓ તારવી તેની ટૂંકમાં ચર્ચા કરો.
 - (2) વિકાસમાન ભારતીય સમાજનાં લક્ષણો વર્ણવો.
3. (A) નીચે આપેલ પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે એકનો ઉત્તર આશરે 750 શબ્દોમાં આપો : 10
 - (1) શૈક્ષણિક સમાજશાસ્ત્ર એટલે શું ? તેમાં કઈ-કઈ બાબતોનો સમાવેશ કરવામાં આવે છે ?
 - (2) સામાજિક પરિવર્તન એટલે શું ? સામાજિક પરિવર્તન લાવનારા પરિબળોની ચર્ચા કરો.
- (B) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 125 શબ્દોમાં આપો : 4
 - (1) શહેરીકરણની કેળવણી પર પડેલી ચાર નિષેધક અસરો જણાવો.
 - (2) વ્યક્તિ અને સમાજ વચ્ચેનાં સંબંધ સમજાવો.
 - (3) શાળા સમાજની લઘુ આવૃત્તિ છે ? ચર્ચા કરો.
4. (A) નીચે આપેલ પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે બે પ્રશ્નોનાં ઉત્તર આશરે 125 શબ્દોમાં આપો : 6
 - (1) વિચારવાદના ફાયદા જણાવો.
 - (2) પ્રકૃતિવાદના સંદર્ભે જ્ઞાનનું સ્વરૂપ સમજાવો.
 - (3) આદર્શવાદના સંદર્ભે શિક્ષણનાં ઉદ્દેશ્યો સમજાવો.

(B) નીચે આપેલ પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 500 શબ્દોમાં આપો :

8

- (1) ગાંધીજીનાં શૈક્ષણિક વિચારોની સમીક્ષા કરો.
- (2) તમારી કોલેજમાં 'રૂસોનાં શૈક્ષણિક વિચારો' વિષયક પરિસંવાદ યોજાવાનો છે. તેમાં ભાગ લેવા માટેની નોંધ તૈયાર કરો.

5. નીચે આપેલ પ્રશ્નનાં ઉત્તર આપો :

14

- (1) પ્રત્યેક સમાજમાં _____ માં ભિન્નતાઓ જોવા મળે છે.
 - (a) આરોગ્ય
 - (b) પોષણ
 - (c) રોગો
 - (d) જીવનશૈલી
- (2) વ્યક્તિ અને સમાજ અન્યોન્ય _____ છે.
 - (a) અલિપ્ત
 - (b) પૂરક
 - (c) વિરોધી
 - (d) સાથે
- (3) ભારતનો નાગરિક _____ વર્ષની ઉંમરે મતદાન કરી શકે.
 - (a) 18
 - (b) 21
 - (c) 16
 - (d) 24
- (4) બાળકેન્દ્રીય શિક્ષણ અને વૈજ્ઞાનિક પ્રવૃત્તિઓના પાયામાં કયો વાદ છે ?
 - (a) આદર્શવાદ
 - (b) વાસ્તવવાદ
 - (c) માનવતાવાદ
 - (d) પ્રકૃતિવાદ
- (5) વિચારવાદ મનુષ્યનાં _____ લક્ષ્ય તરફ વધુ ભાર મૂકે છે.
 - (a) સામાજિક
 - (b) શારીરિક
 - (c) સાંવેગિક
 - (d) આધ્યાત્મિક
- (6) ગાંધીજીનાં જીવન પર અસર કરનાર બે પુસ્તકોનાં નામ આપો.
- (7) રૂસો કેવા પ્રકારની શિસ્તનાં આગ્રહી હતાં ?
- (8) પ્રકૃતિવાદીઓનાં મતે શિક્ષકનું સ્થાન કેવું છે ?
 - (a) પ્રત્યક્ષ
 - (b) પરોક્ષ
 - (c) કેન્દ્ર સ્થાને
 - (d) આમાંથી એકપણ નહીં
- (9) _____ ને આર્થિક વૃદ્ધિનો માપદંડ ગણવામાં આવે છે.
 - (a) GDP
 - (b) NGP
 - (c) PNG
 - (d) TNP
- (10) શિક્ષણની ગુણવત્તા માટે _____ જરૂરી છે.
 - (a) પર્યાપ્ત વેતન
 - (b) તાલીમ
 - (c) યોગ્ય પ્રોત્સાહન
 - (d) વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ
- (11) સમાજની કોઈપણ એક પરિભાષા આપો.
- (12) સમાજ એક _____ સંકલ્પના છે.
 - (a) અમૂર્ત
 - (b) મૂર્ત
 - (c) જટિલ
 - (d) પરિવર્તનશીલ
- (13) ગતિશીલતા એ સામાજિક પરિવર્તન સૂચવે છે ? કેવી રીતે ?
- (14) સર્વદેશીય પરિવર્તનો એટલે _____
 - (a) લોકોની વિચારસરણીમાં આવેલા પરિવર્તનો
 - (b) સામાજિક માળખામાં આવેલ પરિવર્તનો
 - (c) આવાસ-નિવાસમાં આવેલ પરિવર્તનો
 - (d) જૂની પરંપરાગત શાસનવ્યવસ્થામાં થયેલ પરિવર્તનો

Seat No. : _____

N01-101

November-2014

B.Ed., Sem.-I

A-501 : Teacher in Emerging Indian Society

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions : (1) All questions are compulsory.
(2) Options are internal.

1. (A) Answer any **one** in about **750** words of the following questions : **10**
(1) Explain the relation between education and philosophy with illustration.
(2) Write any one definition of education and explain the points given below along with examples.
(i) Meaning of Education
(ii) Importance of Education
(B) Write any **one** answer of the following question in about **125** words : **4**
(1) Explain : 'Sense of doubt is the mother of philosophy.'
(2) 'Information is not knowledge.' Explain with example.
(3) Discuss the broad meaning of Education.
2. (A) Answer any **two** of the following question in about **100** words : **6**
(1) Mention the challenges against a teacher in present time.
(2) Explain : Education as an investment.
(3) Discuss merits and demerits of modernization.
(B) Write any **one** answer of the following question in about **500** words : **8**
(1) Derive the characteristics found in modern society and discuss them in brief.
(2) Describe the characteristics of Emerging Indian Society.
3. (A) Answer any **one** in about **750** words of the following questions : **10**
(1) What is educational sociology ? Which matters are included in this ?
(2) What is social change ? Discuss the factors bringing social change.
(B) Answer any **one** question in about **125** words : **4**
(1) Give four negative effects of urbanization on Education.
(2) Explain the relation between an individual and society.
(3) Is school a miniature of society ? Discuss.
4. (A) Write any **two** answers of the following question in about **125** words : **6**
(1) Mention the merits of Idealism.
(2) Explain the structure of knowledge with the reference of Naturalism.
(3) Explain the aims of education with the reference to Idealism.

(B) Answer any **one** question in about **500** words :

8

- (1) Review educational thought of Gandhiji.
- (2) You have to participate in a debate on “Rousseau’s educational thoughts”. Prepare a note for this.

5. Answer the following questions :

14

- (1) Differences can be seen in every society for _____.
(a) Health (b) Nutrition
(c) Diseases (d) Lifestyle
- (2) A person and society is _____.
(a) Detach (b) Supplementary
(c) Opposite (d) Together
- (3) Indian citizen can give vote at the age of _____.
(a) 18 years (b) 21 years
(c) 16 years (d) 24 years
- (4) Which ism is there in the base of scientific activities and a child centered education ?
(a) Idealism (b) Realism
(c) Humanism (d) Naturalism
- (5) Idealism emphasize on _____ of human.
(a) Social development (b) Physical development
(c) Emotion development (d) Spiritual development
- (6) Give the names of two books influencing life of Gandhiji.
- (7) Rousseau insists which type of discipline ?
- (8) According to Naturalism what is the place of a teacher ?
(a) Direct (b) Indirect
(c) At centre (d) None of these
- (9) _____ is considered as a criterion for economic development.
(a) GDP (b) NGP
(c) PNG (d) TNP
- (10) _____ is necessary for quality of Education.
(a) Enough salary (b) Training
(c) Appropriate Motivation (d) Use of Science and Technology
- (11) Give any one definition of society.
- (12) Society is _____ concept.
(a) An abstract (b) A concrete
(c) A complex (d) Changeable
- (13) Is mobility indicates social change ? How ?
- (14) All directional changes means _____.
(a) change in thinking of people.
(b) change in social structure.
(c) change in home.
(d) change in old traditional political system.